

NYHEDSBREV

Nr. 16 – 2019

Nye krav til Aktive Avlsbesætninger

Af Søren Kørup Christensen, kødkvægskonsulent

Tidligere på året vedtog Avlsforum for Dansk Kødkvæg nye krav til besætninger, som ønsker at opnå prædikatet "Aktiv Avlsbesætning". Forummet var mere eller mindre tvunget til at ændre kravene, da tiden og nye avlsmetoder og tiltag gjorde de gamle forældede. Tidligere var der bl.a. et krav om, at mindst 10 % af alle tyrene fra besætningen skulle være individafprøvede. Dog skulle der min. sendes en tyr til afprøvning hver andet år. Grundet lukning af afprøvningsstation Aalestrup er dette krav ikke længere muligt at opfylde.

I en overgangsperiode vil det dog stadig være muligt at blive godkendt som "Aktiv Avlsbesætning", hvis man opfylder dele af de tidligere krav.

De nye krav til Aktive Avlsbesætninger er:

1. 95 % af dyrene i besætningen skal være med kendt afstamning

Omkring halvdelen af samtlige kødkvægdyr i Danmark har ingen kendt fader. Ja, faktisk er der racer, hvor over 75 % af dyrene står med ukendt afstamning. For avlen er dette et utroligt stort spild, da det i praksis gør populationen for den enkelte race, hvorpå der kan laves avlsmæssige beregninger, væsentligt mindre. Dette krav er obligatorisk.

2. Mindst 80 % af besætningens kalve skal være vejjet ved fødsel, 200 dage og 365 dage

Vejninger er vigtige i avlen med kødkvæg. Kalven vejes ved fødsel, og efterfølgende kan der nemt

følges op på dyrenes potentiale for vækst via de senere vejninger. Vækst og vækstpotentiale er en af grundstenene i de fleste racers avlsmål. Derfor er dette krav obligatorisk.

3. Alle besætningens køer over fire år skal være kåret

Flere racer har for få eksteriørbedømmelser. Dette gør det svært at udarbejde nogle gode og sikre avlsværdital på eksteriøregenskaberne. Især nu, hvor mange racer har valgt at lave et avlsværdital for malkeorganer, er det vigtigt med mange køer, der bliver kåret.

4. Min. 30 % af kalvene i en årgang skal være efter en insemineringstyr

Det er vigtigt, at der bliver brugt en vis andel insemineringstyre i den enkelte besætning til dels fordi, disse tyre burde have et højere avlsmæssigt niveau (i hvert fald, hvis avlsudvalget har gjort deres job godt). Og til dels fordi, der gennem insemineringstyrene skabes genetiske links mellem besætningerne.

Dermed ikke sagt, at man ikke sagtens kan have verdens bedste tyre gående hjemme som foldtyr. Men uden de genetiske links, så er der desværre ingen, som ved, at han rent faktisk er verdens bedste.

Afstammingskrav og vejning er obligatorisk (1 og 2). Derudover skal min. et af de to andre krav være opfyldt.

Registreringer – sikkerhed – avlsfremgang

Som der læses ud af ovenstående krav, så drejer det sig i videst muligt omfang om at få nogle registreringer på det enkelte dyr. Registreringer er

krumtappen og den største grundsten i alt avlsarbejde. Mange gode og præcise registreringer gi-

ver et stort potentiale for avlsfremgang og dermed store muligheder for racen for at forbedre økonomien.

Bedre forhold for udegående dyr om vinteren

Fødevestyrelsen har netop udsendt nye tilpassede retningslinjer for udegående kreatur i vintervej. De understøtter en høj dyrevelfærd og bedre sikkerhed for, hvordan reglerne overholdes hos de landmænd, der har kreaturer gående ude om vinteren.

Det er først og fremmest dyrenes tilstand, der danner grund for kontrollens afgørelse af forholdene om vinteren. Det indskræpes i de nye tilpassede retningslinjer for udegående kreatur i vintervej, som Fødevestyrelsen netop har udsendt.

Retningslinjerne ser meget fornuftige ud og imødekommer de fleste af de udfordringer, som vi i lang tid har arbejdet for at få fjernet. Det væsentligste, når vi taler om udegående dyr om vinteren, er, hvordan dyrene har det, siger Ida Storm, sektordirektør, Sektor Kvæg.

Med de nye retningslinjer indskræpes det, at det er dyrenes tilstand, der danner grund for kontrollens afgørelse af forholdene om vinteren. Der skal altså være mindre fokus på et isoleret krav om læskur eller tæt skov, som dyrene kan gå ind i.

Med forslaget ser der ud til at blive en bedre anerkendelse af, at nogle kvægtypen, som f.eks. Skotsk Højlandskvæg og Angus, er meget robuste racer, der som udgangspunkt trives langt bedre på udearealer om vinteren end på stald, siger Ida Storm.

For sunde robuste dyr med godt huld og godt hårlag, der er tilvænnet til at gå ude, stilles der,

ifølge Fødevestyrelsen præciserede retningslinjer, ikke et konkret krav om læskur eller tæt skov, som dyrene kan gå ind i, hvis dyrene sikres græs-dækkede arealer, et tørt leje og muligheden for

at finde læ. Men er der ugunstige vejrforhold, og kan disse krav ikke opfyldes, så skal der stadig være adgang til læskur.

Også Per Bundgaard, bestyrelsesmedlem i Økologisektionen, Landbrug & Fødevarer og medlem af SEGES udvalg for Naturpleje og Kødqvæg, glæder sig over, at Fødevestyrelsen har reageret på landmændenes frustrationer over de nuværende regler. Økologisektionen har blandt andet indhentet erfaringer fra kontrolordninger for udegående kvæg i Sverige, og det har været positivt for både myndigheder og landmænd at se, hvilke krav og muligheder der findes andre steder.

Vi har de seneste år haft en række controlsager, hvor landmænd med god dyrevelfærd, fine robuste dyr og gode arealer har fået underkendt deres produktion med et krav om efterfølgende træk fra krydsoverensstemmelseskontrollen, fordi der ikke var et læskur på arealet. Retningslinjerne har gjort landmændene usikre, og derfor er det særdeles glædeligt, at Fødevestyrelsen nu har præciseret, at dyrevelfærden ikke forudsætter et læskur eller en lukket nåleskov og ikke mindst, at det anerkendes, at landmanden kan flytte sine dyr til ekstra beskyttende forhold, hvis vejrforholdene bliver så dårlige, at de kompromitterer dyrenes velfærd, siger han.

Både Per Bundgaard og Ida Storm ser frem til en vinter, hvor kontrollører og erhvervet er enige om dyrevelfærden og behovene for de udegående kvæg om vinteren.

Det bliver en gevinst for både kvæg, kontrollører og landmænd, siger Ida Storm.

Fakta

Dyr, der går ude om vinteren, skal være:

- Robuste og være tilvænnet til at gå ude.
- Være ved godt huld og have et godt og tæt hårlag.

- Dyrene skal være rene og have adgang til et tørt leje.
- Der skal være græsdekke arealer.
- Dyrene skal have mulighed for at finde læ fra de naturlige forhold på stedet, evt. suppleret af managementtiltag.

Hvis dyrene opholder sig ude, uden adgang til særligt beskyttende forhold, så skal de straks flyttes, hvis vejret bliver dårligt.

Link til Fødevarestyrelsens folder om [Udegående kreaturer i vintervej](#)

Kødkvæg, Klima og Kunde

Dansk Kødkvæg inviterer til avlsseminar og åbent avlsforum.

fredag den 22. november 2019 kl. 11.00 til ca. 15.00
på Bygholm Landbrugsskole, Hattingvej 49, 8700 Horsens

På diverse medier kan der dagligt høres og læses om klodes klimaudfordringer. Drøvtyggere, herunder kvæget, beskyldes for at være medvirkende til klimaforandringerne via stor udledning af CO² og metan.

- Hvad er fakta?
- Hvad er følelser i den til tider ophedede debat?
- Kan vi gøre noget ved det via avlen?
- Hvad er det egentlig, forbrugeren efterspørger?

Desuden kan der på seminaret høres om det sidste nye omkring SNP.

Til at gøre os lidt klogere på disse emner, har vi inviteret fire eksperter:

Hvad er trenden i forbrugers ønsker?

Vice President Claus Hein, Danish Crown

Hvad er fakta, og hvad er følelser mht. kødkvægets udledning af klimagasser?

Landskonsulent Ole Aaes, SEGES

Hvordan kan vi bidrage til en mere klimavenlig ko via avlen?

Afdelingsleder Anders Fogh, SEGES

SNP vedrørende import af embryoner og sæd

Konsulent Ann Margaret Sørensen, SEGES

Prisen er 250 kr. plus moms for seminar og forplejning (faktura udsendes efter seminaret).

Bindende tilmelding senest **fredag den 8. november** til Else-Marie Pedersen på mail: emp@seg.es.dk (oplys venligst navn, adresse og CVR nr.).

Med venlig hilsen

Bestyrelsen for Dansk Kødkvæg